

עד:

אלו מנחות נקמצות

פרק שביעי מנחות

מנחות

מסורת הש"ס

(א) מסות י"ז: (ב) חו"ט/דנחסיס פ"ה י"ב ע"א (ג) ו'לקמן ק"ן; (ד) ונחסיס ט"ז: (ה) ט"ז, ו'לעיל מ"ז: (ו) י"ק מ"ז דההיא חמ"ד לעיל ק"ח. דמתי הלחם אין בחין מנחה בין יחיד בין ציבור וע"ש, (ח) ו'לעיל מה'; (ט) י"א דסבר כי את הלחם אכל אין נאכלין וטעונו עיבור זרע קמ"ל כ"י, (י) חמין מעריקא ספי"ד והיא נתיקמ פ"ק, (י"א) ד'ועשה חמין, ז"ק, (י"ב) נ"ל כ"מ' לזב ועברה דף מ"ג, (י"ג) ויקרא ג' (ד) לעיל מ"ז: (י"ד) ויקרא ג' (ה) כריתות ד"ז: (י"ה) ז"ק

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומאי בזה דמשמע מזה יפה כח למנחה ולא באחד: (ב) ד"ה מנחת לשמואל דאמר קמולא: (ג) ד"ה לאפקוי וכו' שאלו חי' לו כבש וכו' לאכלא חיון כבוד שהן זאיכלא למ"ד לשריפא חמין כבוד שהן פ"ח:

רבינו גרשום

לא מביעיא לי. דכחן גבי אפורין כוח דמי: איכא מוראה ונוצה. דלא קריבה: לשיחין אזלי. ולא להקטורה: המתובר שמן בפני עצמו: קומצו קפטו: איכא מתנות. שהיה מזה חן השמן: שתי הלחם הבאות בפני עצמן בשאין להם כבשים. ואפי' הכי^(א) לעולם של הכנים הם: לאפקוי במאן דאמר בפרק ההבילת לשרפה אחיין: כל המנחה הנעשה בכלי שרת. מנחת מחבת ונבחת מדרחש: טענות ג' שפנים טענות שמן. נותן שמן בכלי חומר לעשייתן קודם לתינת הסולת ואח"כ נותן הסולת על גבי השמן וחזור ונותן שמן ע"ג הסולת ובויללה ולשה ואופה ופותחה וחזור ויוצק עליה שמן וקומצה: וחלות של מנחת מאפה בוללין בשמן כשהן חלות דברי רבי וחכ"א כשהן סלת בוללין. שטענות מן שמן בכלי חלות של מנחת מאפה טענות בלילה לר' בשמן חלות לרבנן בשמן סלת: וקריקין משיחה. כיצד מושרין לריקקה בכין כי יווי. כאות כי יוויי אות היא כעין זה והואר של שמן נאכל להכנים: מלמד שטענות מן שמן בכלי קודם לכל דבר. והדר סלת בשמן ע"ג השמן תעשה: קרבנן כתיב במחבת וכתיב קרבנן בברוחש. כאן בברוחשת כתיב סלת בשמן תעשה ודברית מתן שמן בבלי:

(א) נראה דלי' קמ"ל לעולם של כסנים הם ואפי' ככה"ג ולאפקוי ממ"ד וכו'.

ב א מ"י פ"ח מהלכות מעריק' הלכה ג':

בא ב מ"י פ"יב מ"ג:

מעריק' הלכה ט':

בב ב מ"י פ"יג שם הלכה ז':

בג ד מ"י פ"ג מהל' מעריק' הלכה ז':

בד ה ו מ"י פ"ג שם הלכה ג':

בה ד מ"י שם פ"י"ז הלכה ט':

בז ט מ"י פ"יג מ"ג:

מעריק' הלכה ט': ב א מ"י שם הלכה ט' (ופי"ט הלכ"א):

תורה אור השלם

1. וכל מנחת ברוך כליל תהיה לא תתקבל:

2. ואם מנחת מרחשת קרבנך סלת בשמן תעשה:

ויקרא ב ו

מוסף רש"י

איכא מוראה ונוצה. מוקין אלל המנח ונלטין בתקונין דמלמתי' בתקסת יומא בפרק קמא (דף כ"ה), (והק"ן ט'). ומוזלפו על גבי איש"ס. וא"ת וז' וז' אין ככלל כפי פמל דלילי הכה ככלל וזה כתיב הסך נסך שר, לטון שריפה. וא"ת שבות. שיהא כחלם על גבי המנח כשמוקין את השמין דמלמתי' בתקסת סוכס (דף מ"ט). (ובחוס י"א). המתובר שמן קומצו. ומעריק קומצו וישני נאכלים (שם). שתי הלחם הבאות בפ"ע. אילנה דרע"י דלמך כבשס אין מעכבין את הלחם (רע"י י"ח).

שיטה מקובצת

(א) אמר ליה רב: (ב) איכא מתנות. דברתי והיה מן השמן באצבעיו שזע פנימים חיבה מאד קאמר דאין הואה הוא ע"ג המנחת ומאי יפוי כח וזהו הו' למיבת ומה שפ"י רש"י שהיה מזה על הפרכת לא דק שהיה בעורה היה עומד ודברתי ויהיה מן ע"ג הפרכת בדראותי בבסי' ג' (והחלות טענות בלילה כו'). נגשים: (ג) לעשייתן והחלות: ראה לו לפרש חלות מעונות בלילה ככל המנחות מיירי למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה הוא דתנא החלות משום דבעי ליתונא הריקקין בששיחה: (ד) כי שאת השמן: (ה) חיתבת דאם שפיר מרחשת קרבנך במחק: (ו) שומדבר: (ז) כבשים לעצור ודבת שואבדו במחק: (ח) אחיין ודבתו אחיין במחק: (ט) חיתב וכו' במחק: (א) פירש בקונטרס: י' אפאה אפי"ג דגם היא נאפית בתנור:

קיס לן אהרה במעילה אלא מתרומה אכל אלאו דחור לא יאכל כי קודש הם לא לקי כיון דלא חוי לכהניס והא דנקט הכא לאו דורות ולא קאמר לאו דמעילה לישנא דקרא נקט ומיהו קשיא לפירוש זה מואה דתניא הם^(א) כל חלב וכל דם לא תאכלו מה חלב לוקה שלם אף דם לוקה שלם ופריך מאי שנא חלב דלוקה שלם דלית ביה הלין מתי לאוין דלממירין ולאו דורות דם נמי לילקי שלם דלית ביה הלין מתי'ן לאוין דלממירין ולאו דורות ומשני איצטריך סד"ג הואיל ואימעטי דם מטומאה אימעטי נמי דם מורות קמשמע לן הקישא ואי זרות היינו לאו דמעילה הא כדציא אימעטי דם מטומאה וממעילה בסוף כל הבשר (וחלין ק"י) וצקונטרס לא גרים הם מטומאה אלא ממעילה ויש לפרש דכתי קאמר ס"ד חמינא הואיל ואימעטי ממעילה פירוש מקרבן מעילה אימעטי נמי מורות כלומר ממלקות דלאו דמעילה דנפיק מוכל זר קמ"ל היקישא דכי ממעטיין דם בסוף כל הבשר היינו דווקא מקרבן מעילה ולא ממלקות והא דלא אמרין איפסא דמעיעוט למלקות והיקישא לקרבן משום דהיקישא גבי לאו כתיב אכל אי גרסינן לטומאה קשה מה דאית למעט טומאה ולרבות זרות חימא איפסא ומיחו צכל ענין זריק טעם דעל כרחין אמת הוא דמעמעטי טומאה ומרביין זרות וי"ל משום דהיקישא דכל חלב וכל דם גבי זרות דהכל וריס אכל חלב ודם אכל סתם בני חדס טהורין וא"ת ואי דמפרשין דלאו דורות הוא לאו דוכל זר לא יאכל כי קודם הם תקשי לן דלילקי נמי אלאו דמעילה וי"ל דלא חשיב לאו דמעילה משום דלא חשיב אלא לאוי דלא שייכי אלא בחלב ואימורין אכל לאו דמעילה שיך אף כצנצר וצקדשי דדק הביט ועוד דשיך נמי כהנאה בלא אכילה והא דקדש הם לעיל דלחייב נמי משום כי פירש היינו משום דהם חשיב לאו דותר ולא שיך בחלב טפי מבשאר

בשר וא"ת ולרבנן דפלגי' הם ככריתות (דף ד'): עליה דרבי יהודה וממעטי דם מורות אס כן בסוף כל הבשר (וחלין דף ק"ה). דחשיב חומר בחלב מצדס למחשוב לאו דורות וי"ל דבפלוגמא לא קמייירי וא"ת אמאי לא חשיב ככריתות (דף ד'): לאו דחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכלו לא תאכלוהו (ויקרא ו) וי"ל דלאו בעינינא דקדשים כתיבא כי הני דהם ומיהו קשה דלילקי משום לאו דהכא דכל שהוא בכליל תהיה הרי הוא צכל תאכל וי"ל דפלוגמא היא הכא אי נמי הוי לאו שעכללותו **ובזה** יפה כח הכנים מכח המנחה. אפי"ג דליכא כבשים צבדי לחם וצורי לצונה צבדי לחם הפנים מגופו מיהא ליכא למנח: וה**איכא** עוצה. וא"ת והאיכא לצונה דלממירין בפרק בתרא (לקמן קי): האומר הרי עלי למנח יציא לצונה שאין לך דבר שקרב כולו למנח אלא לצונה וי"ל דלא מיירי הכא אלא צמידי דחוי לאכילה ולהכי לא חשיב נמי עזים לרצי: **לאפקוי מדרשומא** ב'. עיקר מילתא בפרק התדיר (לקמן א'): ופריך עלה טובא והא דלא פריך מהכא לפי שאינו אלא מיייתור משנה ומהאי טעמא נמי לא מיייתי הם סייעמא מהכא אהיה דשמואל והם מוכח טעמא דשמואל משום דבר שאין מתכוין: **קומצו** ושיירו נאב"ין. (א) [אכלן יין גלול הוא ואי אפשר לקומצו:] **איכא** מתנות.**א** פירוש מתנות על הפרכות ולא משמע כן בהקומץ רבה לעיל (דף מ'): דלמך שזע האזות שצפנים ושצמזמורע מכלל דשל מזרוע לא היו צפנים ועוד תנן בסוף נגעים צא לו אצל מזרוע לשער נקנור נתן מן הדם על תנוך נטל מלוג השמן ויזק וצבא והו' פ' פעמים כנגד בית קדשי הקדשים כ' צא לו אצל מזרוע כ' מדלג קמני ב' לו להיכל משמעה שבעזרה עומד ומדקדר מני צא לו אצל מזרוע משמע שלא היה עומד בשער ויקנור: **למעוטי** מנחת מאפה.**י**א לא מיקרי נעשית ככלי דקסבר אין תנור מקדש:

קרבנך במרחשת וואמר קרבנך במנחת. (א) מנחת מחבת כתיב בלילה ויקרה וכל כתיב זה מתן כה מן

כי מביעיא [לי] לאו דכליל תהיה. ככהן שאכל את אימורין מנחם של כהן מי הוי חייב משום לאו דכליל תהיה כמו כהן שאכל מנחת כהן שחייב משום כליל תהיה. מ"ד ז"ל: וסו **ליכא**. דליהוי כולה למנח: הא **איכא** עולה. דהויא כולה למנח: עורה לכהניס. ולא חשיב כולה למנח: **מוראה ונולה**. דלא קריבי במנח: **לשיחין אזלי**. ולא לאשים והאי לא חשיב למנח: **ומאי בזה**. דמשמע בזה (א) למנח ולא אחר: **לאפקוי מדרשומאל דלמך מולנס לאשים**. דהוי למנח וקאמר דזה צאה כולה למנח ולא יין ומתמתין דקמתי בזה יפה כח מנח דלתי כולה למנח ולא אחר: **מסייעא לשמואל (ב) קומא**. וקומא אזלי למנח ושיירו לכהניס דבזה יפה כח שניהם והיינו דקמתי מתמתין בזה יפה כח מנח לאפקוי שמן דיפה בו כח שניהן: וסו **ליכא**. מדי דהוי כולו לכהניס: **איכא דמה**. דכתיב (ויקרא ה)

והזה מדס התעל' על קיר המנח: **איכא ממטויו**. לצבורות דלא הוי כוליה לכהניס: **לאפקוי ממאן דלמך שני הלחם הכאוס כבשי עמלן**. (א) מ"י ו' שומדבר שמי לחם לשני הלחם בלא שני כבשים אפילי הכי של כהניס הן ולא אמו (לשירס) לשריפה. ע"א שמי הלחם הכאוס כפני עמלן) כגון שלא היו (א) כבשים ח' שנאבדו וקומתי לעיל בפרק המכלת (דף מ'): וינפו ותעבור זורמן ויזאלו לציט השריפה ופלגי' אמוראי הם דליכא למ"ד לאכילה אלא היין ואכא למ"ד לשריפה חמין כ"ש. ע"א לאפקוי ממ"ד מדרע' דלמך (א) שמי הלחם הכאוס כפני עמלן בלא כבשים א' (ב) דסבר הכבשים אין מעכבין את הלחם: **קמ"ל כווס**. בשמי הלחם ונלחם הפנים יפה כח כווס. **במתני'** לא המנחם **הנעשוס** לעולם יפה כח כהניס ולאכילה (') חמין מעריקא (אכל) אין נאכלין וטעונין זרע ולא מ"י: **במתני'** לא המנחם **הנעשוס** ככלי. שרת כגון מנחת מחבת ומרחשת טענות ג' פנימים מתן שמן: **יעיקב ונלילה וטען שמן**. שצמחלה ח"י נותן השמן ככלי קודם נתינת הסלת ואחר כך נותן עליה את הסלת וחזור ונותן שמן ללגול בשמן וחזור ונותן עליה שמן לקיים מצות יעיקה לאפקוי מנחת מאפה שאין כל מעשיה ככלי שהרי נאספת כמנור שאין טעויה יעיקה אכל אידך ג' מתנות לריסה. אפי"ג דצמחתי' תני יעיקה מחילה אפי"ג אינה אלא צמחרונה והכי משמע מתני' צבשה טעושה יעיקה כזיך שחאה דללילה נעשה כז' וקודם בלילה תהא מתן שמן כזכלי קודם לעשייתה. מ"ד ז"ל: מנחת הסלת לא היה צד חלות

דבעודה סולת נקמחם: **סולת**. של מנחת מאפה ושל מחבת ומרחשת נולגן בשמן לאחר שנעשו חלות לאחר אפייה דברי רבי: **ותכמים אומרים סלת**. בולגן: **הסולת**. שצמחנת מאפה טענות בלילה לרבנן סלת ולרבי חלות: **כילד מושאן**. דלקיין: **כמין** כי. יוויי שנלשוניו קריין לר"ף שכלן כי שיהי טעל מן השמן כצאנצו כמין (') כי יוויי: **והשאר**. שמן נאכל לכהניס: **גב' מ"ד סלס כשמן טעשה**. שחאה הסלת ויתנת בשמן מלמד שטעונין מתן שמן ככלי קודם לכל דבר אחר כך נותן הסולת על גביה. והאי קרא במנחת מרחשת כתיב וה' י' למנחת וישאר מנחות: **קרבנך**. דצמחרייהו כתיב קרבנך במנחת ומצרחשת:

רש"י בת"א

לא קא מצעיא לי. דודאי חייב שהרי זו הוא אלא: **כי קא מצעיא** לי **לאו דכליל תהיה**. מ"י. מ"קאי נמי אכל הנקטרס או דלמא אמנחות לחודייהו: (**גב'א**) וסו **ליכא**. מדי דכוליה למנח דקמתי מתני' בזה יפה כח מנח: **איכא מוראה ונולה**. שאין עיתין על המנח אלא אלא הלמנח: **לשיחין אזלי**. שהיה לול קטן במנחה וכו' יורד היין לשיחין בנמס' סוכה צפ' ההליל (א): **מאי כווס**. יפה כח דקמתי צמתי' למא ליה למתנייה ככל פשיטא דהא לא מספקין לן ככל מדי דלצטריך מתני' למעוטי דהא כל האכלים כתיבי בקרא: **המתובר יין**. בלא קרבן: **מוזלפו על גבי האשים**. על האש דהשאה הוי כוליה למנח קמ"ל דלא הוי כוליה למנח אלא מנסכו כשאר נפכים ויורדין לשיחין: **מסייע**. מתני' לאדיר מילתא דשמואל דלמך שמואל המתגבר שמן קומא ומקטירי הקומץ: **ושיירו נאכלין**. דלא הוי כוליה למנח ושמי ליה לשמואל בין שמן דמתי קמין ויין יין דלא מתי קמין: **והאיכא טעמא הסוף**. דכוליה לכהניס: **איכא דמה**. למנח: **והאיכא לוג שמן של מזרוע**. **מחנות**. על הפרכת דכתיב (א) והזה מן השמן כצאנצו [שזע פעמים רפי' לוי]: **לאפקוי מדרשומאל דלמך**. כפ' המכלת (א) שמי הלחם הכאוס כפני עמלן בשאין להם כבשים לשריפה חמין ולא לאכילה קמ"ל דבזו יפה כח כהניס לעולם: **במתני'** **הנעשוס ככלי**. מפרש בגמרא למעוטי מאי: **קודם לעשייתן**. נותן מחלה שמן ככלי ונותן סולת עליה ושהי צפושין ונותן שמן עליה וצולל וחזור ונותן עליה שמן לקיים מצות יעיקה: **והסולת בולגן**. למנחת מחבת ומרחשת כשהן חלות אפיוות בולגן שחור ופותחת מושאן. השאח מיירי במנחת מאפה: **מושאן**. שלמים: **כי**. אות יוויית ועשייה כמין טית כהפשרת גזול מאכצע: **ושאר**. ששמן נאכל לכהניס: **גב'א** **הנעשוס ככלי למעוטי מאי: למעוטי מנחת מאפה**. (דצמחמות) [דצמחור] נאפית מחילה ומיקרה ממעט לה כדמפרש לקמן [ע"ה]. **בשמן טעשה**. משמע בתוך השמן נתמן אלאה טעויה ליתן שמן מחילה קודם לעשייתה ובמנחת מרחשת כתיב וממירין קרבנך ואמר כאן

קרבנך במרחשת וואמר קרבנך במנחת. (א) מנחת מחבת כתיב בלילה ויקרה וכל כתיב זה מתן כה מן